

LOPPURAPORTTI TYÖHARJOITTELUSTA BRASILIAAN 2010

Kuinka valmistauduin vaihtoon lähtemiseen?

Kun kiinnostuin vaihtoon lähtemisestä, ja selailin eri vaihtokohteita, huomasin listassa maan nimeltä Brasilia. En kauaa jäänyt asiaa miettimään vaan suuntasin KV -toimistoon keskustelaan asiasta.

Vaihtoon lähdöstä Brasiliaan teki normaalia monimutkaisempaa se, että olin ensimmäinen kuka OAMK:sta lähtee sinne päin maailmaa. Ja kellään ei ollut tarkkaa tietoa millaisia mahdollisuuksia Brasilia voisi tarjota. Aluksi tuntui, että homma ei ota edistyäkseen ollenkaan, mutta sähköposteja ja muuta infoa vaihdettuani kummankin koulun välillä, alkoi pikku hiljaa muotoutua käsitys mihin lähden, milloin ja mitä tekemään.

Kun tieto saapui, että minut otetaan vastaan Curitibaan sijaitsevaan yliopistoon työharjoitteluun, oli aika ruveta järjestämään asioita. Aluksi ilmoittauduin avoimen yliopiston portugalin kielen kurssille koska tiesin, että Brasiliassa ei pelkällä englannilla pärjää. Kurssi alkoi kesällä 2009 ja loppui joulukuussa 2009. Matkaan lähdin tammikuun alussa 2010.

Kun Brasiliaan lähtö alkoi olla muutaman kuukauden päässä, kävin kirjastosta lainaamassa läjän Brasilia aiheista kirjallisuutta. Lainasin kirjoja kulttuurista, historiasta, matkatarinoita ja myös matkaoppaita. Näitä luin sen mitä opinnäytetyön tekemiseltä kerkesin. Lisäksi lainasin portugalin kielen harjoittelu CD-levyjä ja tietokoneelle harjoittelutehtäviä sisältäviä CD-levyjä.

Muutamaa kuukautta ennen lähtöä aloin myös selvittämään mitä teen asunnolleni, vuokraanko eteenpäin kalustettuna, maksanko vuokran myös suomeen, sanonko asunnon irti. Päädyin ratkaisuun, että sanon asunnon irti. Samaan aikaan selvitin myös mistä hankin vakuutuksen, otanko oman vai tyydykö koulun tarjoamaan. Myös rokotus asiat yms. on syytä selvittää ajoissa.

Samaan aikaan kun aloitin portugalin kielikurssin aloin selvittämään mitä opiskelijaviisumin saamiseen tarvitaan. Tarvittavien asiakirjojen listan sain Suomen Brasilian suurlähettyksestä. Listan mukaan rupesin keräämään tarvittavia asiakirjoja. Tarvittavien asiakirjojen saamisessa kesti ikuisuus. Etenkin virallisten todistusten saamisessa Brasiliasta kesti liian kauan. Virallinen kutsukirje saapui postiini samana aamuna kun oli juuri noussut Helsinkiin menevään junaan. Ja heti seuraavana aamuna nousin koneeseen joka kiidatti minut trooppiseen Rio De Janeiroon, joten kirje oli auttamatta myöhässä. Sain kuitenkin rajalta turisti viisumin ja näin sain oikeuden astua Brasilian maaperälle.

Vinkkejä Brasiliassa matkaavalle

Puhelin

Puhelinlinjat eivät aina toimi aivan suomalaisittain ja usein puhelu saattaa päätyä väärään numeroon. Joskus taustalla saattaa kuulua aivan selkeästi joidenkin toisten keskustelu. Yleissääntönä on hyvä muistaa, että puhelimesta ei kannata antaa henkilötietoja kenellekään. Kotiin soittaessa puhelimeen saattaa vastata taloudenhoitaja. Kun soittaja pyytää saada puhua sen ja sen kanssa, kysytään langan toisessa päässä ”Quem gostaria?” eli kuka haluaa puhua hänen kanssaan. On myös kohteliasta muistaa kysellä kuulumiset ennen asian esittämistä.

Mikäli tavoittelemanne henkilö ei ole saavutettavissa yleensä tarjotaan mahdollisuus jättää viesti. Ei ole kuitenkaan taattua, että viesti menisi perille. Yleisesti ottaen ei ole kovin todennäköistä, että soittopyyntöön vastataan. Tämä ei kuitenkaan välttämättä ole henkilökohtaista, joten aina kannattaa yrittää.

Matkapuhelimia Brasiliassa on noin 40 miljoonaa (2004), yli 20 prosentilla brasilialaisista on matkapuhelin. Matkapuhelinten suosio perustuu pre-paid –mahdollisuuteen, joten monet hankkivat kännykän ainoastaan puhelujen vastaanottamista varten. Yli 70 prosenttia liittymistä on ennakkoon maksettavia. Matkapuhelimella soittaminen Brasiliassa on kallista, huomattavasti kalliimpaa kuin suomessa, joten yleisöpuhelimet ovat suosittuja. Yleisöpuhelinten käyttäminen on kuitenkin Brasiliassa toimivaa. Puhelinkortit ovat edullisia ja puhelimia sijaitsee kaupungeissa hyvin tiheään.

Suomalainen matkapuhelin toimii Brasiliassa, mutta paikallisen sim-kortin hankkimien voi olla säättämistä. Sim-kortin oston yhteydessä tulee lain mukaan myyjän rekisteröidä ostajan tiedot tietokantaan. Jos myyjä ei tätä tee, asiakas saa aiheesta tekstiviestin. Tietojen rekisteröimiseen tarvitaan tiettyjä brasilialaisia tunnuslukuja kuten CPF (verorekisteröinti) ja RG (yleisrekisteröinti), jota vastaa ulkomaalisten RNE (registro Nacional de Estrageiros). Lisäksi tarvitaan muun muassa kotipuhelinnumero. Ulkomaalainen voi joko hankkia nämä tiedot tai keksiä ne. Käytännössä tämä rekisteröinti on vain muodollisuus ja pääasia on, että rekisteriin saa jotain numeroita. Lisäksi jotkut innokkaat myyjät vaativat sim-korttia ostettaessa puhelimen ostokuittia. Tämä on lain velvoittama toimenpide, mutta ei kovin yleistä. Kuitenkin voi tietysti ottaa mukaan suomesta lähtiessä, tai sitten esittää vain jonkin paperin (miehellään suomeksi) – Olipa se sitten aito ostokuitti tai ei.

Sähköposti

Ainakaan julkisissa instituuteissa sähköposteihin ei vastata kovinkaan helposti tai sitten se kestää pitkään. Itse lähetin Brasilialaiseen yliopistoon sähköpostia useaan otteeseen ja aina vastaus aika oli monta viikkoa. Paikalliset hoitavatkin asiat mieluiten henkilökohtaisesti, vaikka se tarkoittaakin usein sitä, että yksinkertaisen asian hoitamiseen menee paljon aikaa ja vaivaa. Suomalainen ajattelee, että tuonkin olisi voinut hoitaa puhelimitse, mutta Brasiliassa systeemi ei vain toimi niin.

Pukeutuminen

Brasiliassa pukeutuminen on tärkeä sosiaalisen aseman osoittava elementti. Mitä murjuisemmastakin hökkelistä saattaa tulla silitettyihin ja siisteihin vaatteisiin pukeutunut puhdas henkilö, jos hän on vaikkapa lähdössä kaupungille hoitamaan asioita. Vaatteiden ja käyttäytymisenperusteella voi pyrkiä osoittamaan sosiaalista asemaansa. Kauppakeskuksissa tai hienoissa putiikeissa ei välttämättä saa palvelua, jos ei ole oikein pukeutunut. Tämä koskee lähinnä brasilialaisia ja erityisesti vähävaraisempia brasilialaisia, usein ikävä kyllä erityisesti mustia brasilialaisia. Vierasta kieltä puhuva tai muuten ulkomaalisen näköinen saa palvelua aina, vaatetuksetta riippumatta.

Vapaa-aikana katukuvaan sulautumista helpottavat edulliset, Brasiliasta ostetut vaatteet. Mikäli paidassa on tekstiprintti, olisi parempi, että teksti olisi portugaliksi. Kalliit eurooppalaiset merkkivaatteet saattavat kiinnittää ei-toivottujen henkilöiden huomion. Toisaalta eksoottiset ulkomaalaiset vaatteet herättävät vastakkaisen sukupuolen kiinnostusta entisestään, joten kolikolla on toinenkin puoli. Yökerhoihin on usein pukukoodi joka kieltää shortsit ja sandaalit.

Brasilialaiset kiinnittävät paljon huomiota henkilökohtaiseen hygieniaan. Suihkussa käydään helposti pari kolme kertaa päivässä ja ulkomaalisen kohdalla jaksetaan aina ihmetellä sitä, miten he eivät käy suihkussa. Curitibaassa ollessani kuulin lähes legendaksi muuttuneen tarinan englantilaisesta, joka oli lähtenyt Rio De Janeiroon viikonlopuksi. Tämä ei ollut ottanut pyyhettä mukaan, koska oli peseytynyt juuri ennen lähtöään.

Brasiliassa naiset ja myös monet miehet viettävät paljon aikaa erilaisissa kauneussalongeissa. Huoliteltuun ulkoasuun kuuluu viikoittainen manikyyri ja pedikyyri. Myös osa miehistä hoidattaa kyn tensä kauneussalongissa. Erityisesti menestyvillä miehillä voi olla kirkkaalla kynsilakalla lakatut kynnet. Lisäksi naiset poistattavat kaikki ylimääräiset ihokarvat säännöllisesti, sillä niitä pidetään epähygieenisinä. Myös hiusten hoitoon kiinnitetään paljon huomiota.

Asuminen

Brasilialaiselle koti merkitsee kuulumista johonkin tiettyyn perheeseen, ja siihen liittyvät kiinteästi kunnian ja häpeän käsitteet. Ei ole harvinaista, että aikuiset lapset asuvat vanhempiansa luona, vaikka heillä olisi taloudellinen mahdollisuus muuttaa omaan kotiin. Kodin merkitys on niin suuri, että yksin asuminen nähdään usein negatiivisessa valossa.

Kotien ovet ovat yleensä avoimet ystäville, tuttaville ja sukulaisille ilman, että tapaamista tarvitsee mitenkään etukäteen sopia. Brasilialaisissa kodeissa ei yleensä kenkiä riisuta sisään mentäessä, mutta sisään astuttaessa pyydetään muodollinen lupa. Tätä ilmaisua, com licenca, käytetään myös kun astutaan jonkun toisen omaan tilaan, kuten makuuhuoneeseen sekä myös ruokapöydästä noustessa. Paikalliset vaihtavat kyllä sisään tultaessa kevyempiin sisäkenkiin, yleensä varvastossuihin.

Asunnon vuokraamisessa kannattaa muistaa muutama seikka. Ensinnäkin asuntoja voi vuokrata joko kalustettuina tai kalustamattomina. Kalustamattomissa asunnoissa on pelkät seinät, lattia ja katto. Kaikki kaapeista kodinkoneisiin tulee hankkia itse. Virallisesti vuokratessa yleensä vaaditaan etumaksu sekä takaaja. Lisäksi tarvitaan brasilialaisia rekisteröintejä kuten CPF (Cadastrado de pessoa física) ja RG (Registro geral). Asunnon vuokraamisessa vaihtoehtoina on asuminen niin sanotuissa flateissa tai aparthotelleissa, joissa on enemmän tilaa kuin tavallisissa hotellihuoneissa sekä yleensä keittomahdollisuus. Hotellit ovat kalliimpia kuin pousadat, jotka ovat majatalotyyppisiä.

Brasiliassa vessapaperia ei saa laittaa pönttöön, koska putket menevät tukkoon. Paperi laitetaan roskakoriin, joka on pöntön vieressä. Kuumaa vettä ei tule hanasta eikä kraanavettä voi juoda. Suihkut toimivat yleensä sähköllä. Sähkösuihkussa on valittavana yleensä kylmä, lämmin tai kuuma vesi. Käytännössä vaihtoehdot kuitenkin rajautuivat tulikuumaan tai jäiseen. Astianpesukone, imuri ja muut kodin koneet ovat luksustavaroita, joita ei joka kodista löydy. Liekö syynä se, että tällaiset tehtävät jätetään yleensä palkatun apulaisen hoitoon.

Ruoka

Tyypillisin ateriat Brasiliassa sisältää riisiä, papuja, pihvin ja salaattia. Papuja ja riisiä syödään niin köyhissä hökkelikylissä kuin huippujohtajien bisneslounaalla. Papuja ja riisiä on mahdollista syödä joka päivä, minkä tahansa ruokalajin lisukkeena, ja joskus tuntuu, että niitä on mahdoton välttää. Niitä voidaan ja yleensä lisätäänkin pasta-ateriaan tai syödään samalla lautasella perunan kanssa. Kaikkien näiden erilaisten ruoka-aineiden päälle ripotellaan sitten farofaa, maniokki-jauhoa, joka yhdistää aterian kokonaisuudeksi.

Ravintoloissa annokset ovat joko yhden hengen tai myös usein kahden hengen annoksia. Kannattaa varmistaa asia ennen tilauksen tekoa. Liha jota Brasiliassa syödään pääruokana, on yleensä kanaa tai nautaa, hyvin harvoin sikaa. Kalaa syödään lähinnä rannikolla. Kasviksia ja vihanneksia, hedelmistä puhumattakaan, on tarjolla monenlaista.

Illallinen Brasiliassa on aika myöhään, noin 21–22 aikoihin. Lounaan ja illallisen välissä voidaan nauttia välipalaa, joka voi olla jotain pasteija tyyppisiä tai taikinakuoreen kätkeytyjä friteeratuttuja herkkuja. Brasilialaiset eivät käytä käsiään syödessä. Ruoka syödään veitsellä ja haarukalla, pikkusuolaiset kuten ranskalaiset hammastikuilla, pasteijat ja muut paperiliinoilla. Vaikka ruokaa ostetaan paljon kadulta, ei ole suositeltavaa syödä sitä kävellessä vaan ostettu annos nautitaan paikallaan seisoen. Ruuan ostossa on eri käytänteitä. Joissain paikoissa ensin tilataan, sitten maksetaan kassaan, saadaan kuitti, jota vastaan saa tiluksen. Tai ensin maksetaan ja kuittia vastaan tehdään tilaus. Tai ensin tilataan ja syödään, sitten maksetaan. Tai sisään tullessa saadaan kuitti johon tilaukset merkitään ja poistuttaessa ravintolasta kävellään kassan kautta. Käytänteet vaihtelevat putiikista toiseen, ja usein on vaikea heti hoksata, mikä toiminta malli on kyseessä. Paras keino on katsoa mitä paikalliset tekevät ja tehdä perässä.

Brasiliassa on paljon A la carte –ravintoloita ja pikaruokapaikkoja, mutta niitä edullisempia vaihtoehtoja ovat niin sanotut self service –ravintolat. Comida por kilo –paikoissa voi noutopöydästä hakea ruoan, joka sitten punnitaan. Hinta määräytyy painon mukaan. Näissä

paikoissa on parasta asioida lounas aikaan jolloin ruoka on juuri nostettu esille ja kaikkea on vielä jäljellä. On myös self service – paikkoja, joissa kiinteää hintaa vastaan saa syödä niin paljon kuin jaksaa. Ruoka on yleensä todella hyvää ja tuoretta. Mutta noutopöytä tyyliä ravintoloita on kuitenkin joka lähtöön, joten jos ruoka vaikuttaa kauan seisseeltä, on syytä hakeutua toiseen paikkaan syömään.

Ruokajuomana ei Brasiliassa tarjoilla maitoa. Ja että tämä on suomessa yleistä herättää brasilialaisissa ihmetystä. Brasilialaiset eivät voineet millään uskoa kun kerroin, että Suomessa juon kaikkien ruokalajien kanssa maitoa. Brasiliassa ruokajuomana käytetään virvoitusjuomia, oluita, mehuja ja vettä.

Ostosten tekeminen

Ruokaostoksia voi tehdä suurissa marketeissa tai pikkuisissa kulmakaupoissa, joissa tuotteita pyydetään suoraan myyjältä. Leipä ostetaan yleensä leipäkaupasta. Myös leivoksille, kalalle ja lihalle on omat liikkeensä. Muissa kaupoissa, kuten vaatekaupoissa, on usein myyjiä enemmän kuin asiakkaita. Myyjät ovat kiinnostuneita asiakkaasta, joten heti sisään astuttaessa joku myyjä yleensä tulee kyselemään vointiasi ja miten voisi palvella. Tämä johtuu siitä, että monissa kaupoissa on niin sanottu provisiopalkkaus. Jos haluaa vain katsella, tämän voi kohteliaasti ilmoittaa, mutta luultavasti myyjä kuitenkin hengittää niskaasi koko ajan. Lisäksi myyjät saattavat palvella samanaikaisesti useampaakin asiakasta, joten et välttämättä saa tämän jakamatonta huomiota.

Kauppakeskuksia löytyy kaupungeista. Ne ovat tavallisesti ajanviettopaikkoja, joissa syödään, tavataan ystäviä, käydään elokuvissa ja vaikkapa harrastamassa urheilua. Toinen toistaan hienompia ostosparatiiseja esitellään usein myös turistikohteina. Yleensä ostoskeskuksissa hinnat ovat korkeampia kuin kadulla, mutta ne ovat myös turvallisempia ostospaikkoja. Koska sisään ei edes pääse, jos ei ole asian mukaisesti ja siististi pukeutunut.

Suurista seteleistä ei ole hyötyä pikkuostoksia tehtäessä, joten ne voi pitää erillään. Busseissa niitä on turha edes yrittää tarjota maksuvälineeksi, olisi hyvä aina olla tasaraha jonka ojennat maksuista huolehtivalle rahastajalle. On ihan normaalia, että kaupasta myyjä lähtee kaupasta päätään pyöritellen 50 realin seteli kädessään, hän on matkalla hakemaan vaihtorahaa. Rahaa vaihtaessa kannattaa muistaa pyytää realit mahdollisimman pieninä seteleinä. Ja seteleitä on hyvä säilyttää siten, että pääset niihin käsiksi paljastamatta kaikkea mitä sinulla on mukana. Älä koskaan pidä rahoja niin sanotusti rahatukkona, eli suuressa nipussa, vaikka kyseessä olisi vai pieniä setelejä. Iso nippu herättää ei-toivottuja reaktioita viereisissä ihmisissä.

Brasilialaiset ostavat lähes kaikkea osamaksulla. Esimerkiksi kymmenen realia maksavaa puseroa voi maksaa pari kuukautta osissa. Mainoksissa ja näyteikkunoissa kannattaa hinta katsoa tarkkaan, sillä usein niissä ilmoitetaan osamaksuosuuden hinta.

Liikenne ja matkustus

Pääosa Brasilian liikenteestä kulkee maanteitä pitkin. Teiden kunto vaihtelee erinomaisesta olemattomaan. Yleisesti ottaen etelässä tiet ovat paremmassa kunnossa kuin pohjoisessa. Joiltain alueilta tiet sadekautena huuhtoutuvat kokonaan pois. Yhä enemmän on yksityisiä teitä, joilla kerätään tietulleja. Kyseisillä tietulleilla joskus linja-auton kyytiin nousee poliisi joka saattaa kysellä passia ja muutenkin mihin on menossa ja mitä tekemään. Harvinaista on että poliisit käyvät matkatavaroita läpi, mutta sitäkin sattuu.

Brasiliassa on oikeanpuoleinen liikenne, vaikka joskus tuntuu, että autot menevät sieltä mistä pääsevät. Liikenteessä onkin tärkeä muistaa, että kaikki kuljettajat eivät välttämättä osaa ajaa tai tunne liikennesääntöjä. Taksilla matkustaessa takapenkillä turvavöitä ei ole koskaan, ne on joko otettu pois, tai jopa teipattu kiinni että niiden käyttäminen on mahdotonta. Taksikuskillla on oltava turvavyö koska laki niin vaatii, mutta saman tien kun taksi on päässyt ruuhkasta ja kuski lyö hanat auki, lähtee samalla myös turvavyö auki. Myös humalassa ajaminen on yleistä. Etenkin yöaikaan humalaisia kuljettajia on paljon liikkeellä, ja tästä syystä liikenteessä liikkumista yöllä tulisi välttää. Brasiliassa on paljon autokouluja joissa ei opeteta ajamaan. Ne ovat yksinkertaisesti liikeyrityksiä, joista voi hankkia ajokortin.

Autoillessa on hyvä liikennevarovaisuuden lisäksi tarkkailla ympäristöä, erityisesti liikennevaloissa. Reppu kannattaa kuljettaa jalkatilassa eikä kalliita koruja tai kelloja kannata pitää näkyvissä. Ajaessa paikalliset pitävät yleensä ovet lukossa. Esimerkiksi Rio De Janeirossa on laki, jonka mukaan pimeään tultua punaisiin valoihin ei tarvitse pysähtyä, vain hiljentää vauhtia jos joku on ylittämässä katua. On hyvin yleistä, että sinulle tullaan liikennevaloissa kauppaamaan jotain auton ikkunasta. Tuotteita olisi hyvä ostaa vähävaraisilta katukauppiailta eikä supermarketeista, mutta kannattaa olla varovainen etenkin pimeään tultua.

Pitkän matkan linja-autot ovat edullinen vaihtoehto lentokoneelle. Mutta usein todella pitkällä matkalla hinta linja-autolla ja lentokoneella on miltei sama. Ero on vain, että bussimatkaan menee vuorokausi, kun taas lentokoneella perille pääsee muutamassa tunnissa. Linja-autoissa voi valita tavallisen auton tai eräänlaisen ykkösluokan bussin, jonka tuolit muuttuvat sängyiksi. Bussit ovat tavallisesti samaan aikaan perillä, kalliimmalla ykkösluokan bussilla on vain mukavampi matkustaa. Matkatavarat kulkevat turvallisesti linja-auton tavaransäilytyksessä. Antaessasi matkatavarat, niihin kiinnitetään numero tarralla ja sinä saat sen vasta kappaleen. Perillä vastakappaletta vastaan saat omat tavarasi. Linja autoilla pääsee halutessaan vaikka naapurimaihin, kuten andien yli Chileen.

Juhlat

Suurimmat juhlat Brasiliassa ovat varmasti karnevaalit. Ne pidetään vaihtelevasti helmi-maaliskuussa eli 40 päivää ennen pääsiäistä. Karnevaalit ovat matkailijalle ainutlaatuinen elämys, joihin kannattaa osallistua. Karnevaalin lisäksi erilaiset uskonnolliset ja historialliset päivät ovat vapaapäiviä. Niitä voi olla kansallisella, osavaltioisella ja kunnallisella tasolla.

Brasilialaisissa juhlissa yleensä kaikilla on hauskaa. Juhlissa kaikki ovat iloisia ja kaikkien odotetaan keskustelemaan keskenään. Suomessa on juhlissa mahdollisuus lukea vaikka päivän lehteä huoneen nurkassa, jos keskustelun aiheet eivät innosta tai tuntuu että puolituttujen kanssa mukavien juttelu ei kiinnosta. Tätä ei suomessa pidetä epäkohteliaana, mutta Brasiliassa taas jo muutaman minuutin hiljaisuus saa aikaan epäjohdonmukaisuuden: koska juhlissa on oltava hauskaa, kaikkien juhlijoiden täytyy näyttää ulospäin iloisilta. Ja yhdenkin ihmisen ”tylsyyden merkit” aiheuttavat juhlien järjestäjälle epämiellyttävän olon. Näin ollen brasilialainen, vaikka hänellä ei olisikaan hauskaa, käyttäytyy sosiaalisen paineen alla ryhmän odotusten mukaan. Tosin brasilialaisissa juhlissa on usein hyvä meno, ja brasilialaiset hallitsevat juhlimisen taidon. Myös syy juhlaan löytyy hyvin helposti. Joten kannattaakin ottaa ilo irti ja nauttia.

Turvallisuus

190 miljoonan asukkaan Brasiliaan mahtuu sydämellisten ihmisten lisäksi valitettavasti kaikenlaisia konnia taskuvarkaista aseellisiin ryöstöihin. Näpistyksistä vastaavat usein katujen pikkukasvatit, mutta rikolliset voivat olla myös pukeutuneita siisteihin pukuihin.

Kuten kaikissa suurkaupungeissa, myös Brasiliassa rikollisuus on yksi suurimmista haitoista. Brasiliassa on miljoonia köyhiä, jotka taistelevat päivittäin toimeentulosta, ja lohduttomuus seuraavasta päivästä selviämiseen johtaa epätoivoisiin tekoihin. Näillä perheillä ei ole varaa huolehtia lapsistaan, jotka päätyvät kadulle hankkimaan elantonsa. Katujen kova maailma johdattaa kasvattinsa pian rikoksen ja väkivallan tielle. Huumeet ja hyväksikäyttö kuuluvat arkipäivään. Ihmisellä, jolla ei ole mitään, ei ole myöskään mitään menetettävää. Epätoivoinen tilanne johtaa epätoivoisiin tekoihin. Tämä on syytä aina muistaa jos joutuu uhkaavaan tilanteeseen.

Joskus omalle kohdalle sattuvaa ryöstöä ei voi estää, mutta on hyvä muistaa vinkit, joiden avulla todennäköisyys joutua väkivallan uhriksi pienenee. Suomalaiseen juhlimiskulttuuriin olennaisena osana kuuluu yön pikku tunneilla haettava roskaruoka. Ja useimmiten lähiravintolaan ruuan perässä siirrytään humalassa ja kävellen. Tällainen toiminta Brasilian suurkaupungeissa on lähes varma tapa päästä arvoesineistään ja joutua väkivallan uhriksi. Kaduilla elämä on todella kovaa ja erityisesti suurissa kaupungeissa on ulkomaalaisen hyvä kiinnittää huomiota turvallisuuteen. Taksia tulee suosia aina pimeän tultua ja muutenkin eksyneenä harhailua tulee välttää. Suuta määrää käteistä ei ole hyvä kantaa mukana ja luottokorttikin kannattaa jättää suosiolla talteen. Pientä määrää rahaa on hyvä pitää taskussa ja loput rahat on hyvä piilottaa vaatteiden alle. Reppua ja laukkuja kannattaa kantaa etenkin ruuhkaisissa paikoissa etupuolella, ja muutenkin laukkujen kanssa kannattaa liikkua vain päivällä. Mikäli joutuu ryöstetyksi, siitä tulee tehdä poliisille ilmoitus. Tuskin mitään tutkintaa asiasta tehdään ja rosvot säilyvät vapaalla jalalla, mutta siitä saa todistuksen ryöstöstä matkavakuutusta varten, jota ilman ei matkaan kannata lähteä.

Brasilialaista byrokratiaa

Maahan saavuttaessa ulkomaalainen kohtaa trooppisen tuulahduksen lisäksi pian myös brasilialaisen byrokratian. Matkustusasiakirjojen tuleekin olla kunnossa. Alle kolme kuukautta kestäville turistimatkoille ei tarvitse hankkia viisumia erikseen, mutta hyväkuntoinen passi on oltava. Muiden kuin turistien täytyy hankkia tarvittava viisumi ennen maahan tuloa, sillä viisumin muuttaminen Brasiliassa on lähes mahdotonta. Viisumin hakemiseen tarvitaan liuta papereita, jotka selviävät Brasilian Suomen suurlähetyksestä. Viisumin hakemiseen menee reilusti aikaa, joten prosessi kannattaa aloittaa hyvissä ajoin. Viisumi leimataan passiin, joten passin tulee olla voimassa koko oleskeluajan. Turistiviisumilla ei saa opiskella Brasiliassa. Opiskelijaviisumin voi saada vain Brasilian lähetystöstä ulkomailla, joten Brasiliaan opiskelemaan ei kannata matkustaa ilman oikeaa viisumia.

Mitä reissu antoi minulle

Yleensä kun vaihdossa käyneet kertovat miksi lähteä vaihtoon ja millaista se on, esille nousee paljon positiivisia asioita, harvoin kukaan muistaa mainita mitään negatiivista. Uusien ystävien saaminen, vieraan kielen parempi hallinta tai jopa kokonaan uuden kielen oppiminen, siisteillä paikoilla vierailut, eksoottiset ruuat, hyvät bileet nousevat usein esiin. Nämä ovat hienoja kokemuksia, mutta mielestäni tärkeintä on silti se kuinka oleminen vieraassa maassa vaikuttaa sinuun ja sinun arvomaailmaasi. Mielestäni jokaisen tulisi jossain vaiheessa elämäänsä kokea miltä tuntuu, niin hyvässä kuin pahassa, olla ulkomaalainen.

Minun työharjoitteluni Brasiliassa ei ammattini kannalta antanut paljoa oppia, mutta hyvin paljon se opetti ihmistenvälisestä vuorovaikutuksesta ja sosiaalisista taidoista jotka ovat työ elämässä hyvin tärkeitä tietoja. Koska ihmisten väliseen kanssakäymiseen yleensä tarvitaan kielen käyttöä, on vaihdossa olosta miltei mahdoton selvittää oppimatta lisää vierasta kieltä. Vieraan kielen puhuminen, tässä tapauksessa englannin, portugalin ja espanjan, paranee huomattavasti. Vieraan kielen puhumiseen saa kokemusta ja rohkeutta. Nykyään jos tilanteen voi hoitaa englanniksi, ei tämä aiheuta mitään päänvaivaa, sillä portugaliksi ja espanjaksi asioiden hoitaminen oli niin paljon työläämpää. Tästä myös oppi sen, että vaikka yhteistä kieltä ei oikeastaan ole, voi ymmärtäväisten ja ystävällisten ihmisten kanssa tulla hyvin toimeen.

Vaikka matkan tarkoitus eli työharjoittelu ei onnistunutkaan erinäisten vastoinkäymisten takia, oli matka silti hyvin opettavainen kokemus. Maailmalla matkaaminen jo sinällään on hyvin opettavaista. Uusien kulttuurien näkeminen ja kokeminen on ajatusmaailmaa avartavaa ja tekee hyvää sielun elämälle. Kun näkee äärimmäistä köyhyyttä ja lohduttomuutta, ei arjen pikku vääryydet tunnu enää missään. Tai no ei pitäisi. Harmi kyllä vaikka reissun myötä oma suhteellisuudentaju kasvaakin, myös aika äkkiä se palautuu lähelle lähtöruutua. Silti se antaa tunteen, että asiat eivät ole aina niin kuin on etukäteen ajatellut. Henkistä kasvua tapahtuu varmasti jos sille antaa vain mahdollisuuden. Myös tärkeä seikka jonka uusien kulttuurien, tilanteiden, ihmisten ja paikkojen kohtaaminen minulle antoi, on ajatus, että kaikki on mahdollista. Maailma on minun.